

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 18. Quid dicendum sit in variis dubiis circa valorem & obligationem sponsalium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

non tenentur nisi procurare, quantum possunt, consensum liberorum, quando adoleverint, *Krimer* à n. 606. Attamen talia sponsalia per parentes contracta, quando valuerunt, rescindere non possent, nisi liberi sint puberes. *Sanch. Krimer* n. 618.

119. §. 10. Factus pubes debet, per se loquendo, statim rescilire, si rescilire velit, id est, intra triduum saltem ante vel postquam pubertatem assecutus, quod enim intra triduum fit, dicitur in continenti & statim fieri. L. fin. Cod. De errore advocati, & L. fin. Cod. De judiciis; Quod si non illico reclamavit, sponsalia sine posteriori ratificatione manent completa. Ac sufficiens pro foro conscientiae reclamacionem à pubertate assecuto esse factam etiam interne talem, uti habent *Sanch. l. 1. d. 51. n. 17. Krimer* n. 619. & alii contra *Ponsium l. 12. c. 9. n. 5. Castrop. d. 1. p. 17. n. 5.* Et pro foro externo, Judex pro dissolutione sententiam ferat, si factam esse coram Confessario & testibus: imò sufficit factam esse reclamacionem ante annum pubertatis, dummodo pubes eum dissentire non mutet, quia licet impubes non possit invalidare sponsalia, potest tamen, si in dissensu persistat pubes factus, per illum ipsum dissensum sic continuatum impedire, ne lapsu temporis requisiti videatur illa tacite ratificasse, quia tum pubes censetur in illo dissensu persistasse, *Sanch. n. 16. Avers. §. Notant.*

120. Q. 18. Quid dicendum sit in variis dubiis circa formam & obligationem sponsalium. R. Aliqua de dubiis circa contractus dixi l. 3. p. 2. à n. 661. quae etiam huc pertinent, & ibi videri possunt. Adde sequentia. §. 1. Qui ante septennium im-

sponsalia, & nunc dubitat, an tum habuerit usum rationis, illis non tenetur, ex Cap. *Accessit*, De spons. impub. *Schild. tr. 6. c. 7. §. 1.* Unde nec talia sponsalia inducunt publicam honestatem, hoc enim casu tollitur illud impedimentum, vel per hoc, quod Ecclesia omnem contractum puerorum septennio minorum invalidat, licet ratione utantur, sic ut etiam ex consensu illorum in sponsalia & Matrimonium nolit oriri impedimentum publicæ honestatis, uti docent *Abb. Socinus, Rosella, Brunellus, Carrerius*: vel quia in eo, qui minor est septennio, cōsensus fuit nullus, eò quod præsumatur non adfuisse usus rationis, uti docent cum communi *Sanch. l. 1. d. 16. n. 9.* vel quia Ecclesia omnes actus sponsalicios & Matrimoniales ante septennium initos, quando dubium est, an adfuerit usus rationis, invalidat, sub conditione tamen, si postea non innotescat, quod adfuerit usus rationis, vel si nolit de futuro, & Deus videat, quod postea non innotescat contrahentem usum esse ratione, uti vult *Schild.* rejectis duabus aliis sententiis. E contra certus de sponsalibus initis post septennium, & dubius an cum usu rationis, tenetur se gerere, ac si sponsalia iniisset, Jus enim tum præsumit adfuisse usum rationis, *L. Si infanti, Cod. De Jure delib.* Idem dicit *Schild.* de eo, qui dubitat, an sponsalia iniêrit ante, an post septennium, nam *Sanch. in Dec. l. 4. c. 1. n. 14.* idem etiam dicit de voto, sponsalia autem & vota communiter non fiunt ante septennium, ergo ex communiter contingentibus præsumitur facta esse post septennium; sed de hoc videri possunt diêta l. 3. p. 1. n. 387.

§. 2. Dubitans, an verè promiserit, non tenetur, 121.

E 2

netur,

netur, quia libertas est in possessione, communis *Sanch.* l. 1. d. 9. nu. 11. si autem sciat se promississe, sed nesciat, an serid, an fictè, *Spor.* n. 139 adhuc putat non teneri, quia necdum certum est promissionem obligatoriam possedisse, *fec. Sanch.* n. 13. & alii probabilius dicunt teneri, quia verba promissoria sunt in possessione, cum quibus præsumi debet fuisse animum se obligandi, prout verba significabant, unusquisque enim præsimitur loqui secundum mentem. Unde etiam, quando scit se fuisse obligatum promittere, sed non scit, an satisfecerit huius obligationi, indicabit se promississe, quia delicta vel fraudes non præsumentur, & in dubio probabiliter id factum, quod de Jure erat faciendum, *Gob. tr.* 10. n. 136.

122. §. 3. Quamvis verba, *accipiam te in uxorem ducam te &c.* de se indifferentia sint ad significandum nudum propositum, vel promissionem, tamen ex communi sensu & interpretatione censentur in hac materia tanquam promissiva & obligatoria, *S. Th.* & alii communiter cum *Avers.* q. 8. f. 3. §. *Debet.* Idem est, si juvenis petat, *vis me ducere?* & puella dicat, *ita*, nisi circumstantiis colligeretur, quod juvenis tantum voluisset explorare mentem puellæ, *Vass. Avers.*

123. §. 4. Quando dubium est, an per verba significentur sponsalia, an Matrimonium, si omnia adhuc integra sint, standum est pro libertate, & dicendum esse tantum sponsalia, *Gob.* 86. Notatque ex aliis multis *Barbosa* De dictione 436. n. 14. quod verbum *volo*, junctum altero verbo infinitivo non importet dispositionem de presenti, sed voluntatem agendi de futuro

uti si dicam, volo te ducere in uxorem, & colligitur ex Gob. in L. Servi electiones, verbo, possumus, ff. De legatis, hinc Sanch. l. 1. d. 18. à n. 25. docet, per ea fieri sponsalia, sed dubium esse, an Matrimonium fiat: nihilominus per illa verba: volo te ducere, fieri non tantum sponsalia, sed etiam Matrimonium volunt alii cum Pontio l. 2. c. 9. n. 8. Vide Lugo in Resp. mor. l. 3. dub. 16. n. 47.

§. 5. Si juvenis coram Parocho & testibus 124. dicat: ex crastino, seu, in crastinum accipio te in uxorem, & puella respondeat, & ego te in maritum, multi dicunt esse Matrimonium, quia dicunt, se de presenti consentire, quamvis executionem suspendant in crastinum, uti si hodie dem equum pro cras utendum. E contra Sanch. & Gob. n. 64. dicunt esse tantum sponsalia, quia quamvis loquantur in presenti, tamen videntur referre ad futurum tempus pro habendo ultimato consensu. Utraque sententia est probabilis, sed prima videtur probabilior. Quod si vir dicat, accipio te in uxorem, & puella respondeat, & ego te accipiam in maritum, erunt tantum sponsalia, quia licet verba viri significant in presenti, tamen responsio puellæ transfert utrumque consensum ad futurum, Avers. q. 8. f. 3. §. Potest. Spor. n. 145. Si dicant, volo te esse meam & meum conjugem, Pontius dicit esse Matrimonium, Sanch. sponsalia. Si tamen dicerent, ex nunc volo, Avers. fatetur fore Matrimonium.

§. 6. Quando verba vel signa personæ prius 125. loquentis de sponsalibus, clarè significant promissionem, si verba, quæ altera pars reponit, sint dubia, dabent intelligi secundum verba illius, qui prius est locutus, censetur enim respondisse ad rem, & ad materiam subjectam, Sanch.

l. 1. d. 18. n. 4. Gob. n. 72. Spor. n. 152. E contra si verba aut signa utriusque sint ita dubia, ut eius non possit mens conjici, debet Judex potius interpretari contra sponsalia, *Rebell. Perez, Dicitur Gob. à n. 73. Spor. n. 153.* contra *Tann. Tamb.* & alios: Ratio est quia standum est pro libertate possidentis illam, nisi Jus aliquid contrarium disponat, Jus autem respectu sponsalium nihil disponit in contrarium, quamvis disponat, ut in dubio steretur pro valore jam initi Matrimonii; ubi est diversa ratio, cum è Matrimonio dissoluto nasci possint alia incommoda circa proles vel dotem: hinc, inquit *Gob. n. 76. cum Henriq. & Tann.* si quis sit dubius de suis sponsalibus, potest pronuntiare pro sua libertate Favendum tamen est potius fœminis quam masculis, quia hi solent sæpius decipere, aut facilius frangere fidem, *Henriq. Sanch. Gob. n. 77.*

126. §. 7. Verba certò significantia sponsalia sunt *accipiam vel ducam te, non aliam sed te ducam: habeo me infidum, nisi te ducam: Gob. Spor. n. 155.* Ratio est, quia hæc & similia ex communi sensu omnium significant saltem implicite promissionem & voluntatem se obligandi, *Sanch. l. 1. d. 18. n. 12. Tamb. Tann. Gob. à n. 48.* è contra hæc verba dubiè significant sponsalia, *te desponsabo: te desponsalia contraham,* quia potest esse promissio sponsalium tantum, & non Matrimonii, ita illa; *volo contrahere tecum; placet te ducere;* nam multi dicunt per illa significari animum tantum faciendi sponsalia, vel affectum ad Matrimonium, quamvis necdum admittatur obligatio: Similiter per illa: *volo te habere; volo te tenere in uxorem, item, tu eris mea;* putant multi significari Matrimonium, alii sola sponsalia, *Gob.*

§ 8. dicit apud Germanos nudis illis verbis nihil perfici, nisi aliquid aliud accedat, quia non satis exprimitur obligatio, sed potius declaratur tantum desiderium habendi pro uxore: per illa autem, *contraham tecum Matrimonium*, significatur tantum propositum, nisi aliud colligeretur ex circumstantiis, Tam. Gob. n. 61. Spor. n. 159.

§. 8. Hæc verba, *nullam aliam ducam præter*, 127. vel, *nisi te*, facere possunt sensum, vel hunc: *ducam te, & nullam aliam*; vel istum: *si aliquam ducam, te ducam*. Et probabilius videtur cum Sanch. l. 1. d. 19. Leym. Avers. q. 8 f. 3. Krimm. n. 76. contra alios multos, quod faciant posteriorem sensum, adeoque non faciant sponsalia, nam nisi alia intentio aliunde constet, sicuti, cum dico: *nullam Religionem ingrediar, nisi Carthusianam*, significo, si ingrediar aliquam, ingrediar Carthusianam, attamen possum nullam ingredi, ita & hie. Si tamen coram Parocho & testibus diceret, *non duco aliam nisi te*, fieret Matrimonium, quia ex circumstantiis constaret sic debere exponi: *duco te & nullam aliam*.

§. 9. Si Cajus propinans Titia dicat, *propino tibi in Matrimonium* & Titia annuens respondeat, *Deus tibi benedicat*, communiter censeri non debent sponsalia, si de contrahendo antehac nil egerint, quia nec juvenes solent serio talia dicere, bene scientes, quod puellæ non facile soleant ita citò serio repromittere, neque Titia satis significavit repromissionem: si tamen antehac tractassent de sponsalibus, & ex circumstantiis judicarentur serio agere, præsumi deberet valere sponsalia, quia tum satis adverteretur esse serius animus in Cajo promittente & mutui consensus in Titia respondente, sicuti, si cui propinetur

sanitas Cæsaris, & ipse dicat, Deus tibi benedicat, censeatur consentire in appreciationem pro sanitate Cæsaris, uti è contrà, si propinetur ad sanitatem Turcarum, nunquam dicet, Deus benedicat, & sic ostendit dissensum, Gob. à n. 31. Spor. n. 162.

129. §. 10. Hæc verba: *promitto tibi amorem & fidelitatem*, nisi adsint aliæ circumstantiæ, non continent promissionem Matrimonii, quia amor & fidelitas possunt in aliis rebus præstari, Gob. n. 65. Si tamen mox sequeretur traditio annuli, vel copula, censeatur contracta sponsalia, quia dubium per talem circumstantiam censeatur sufficienter solutum, Spor. n. 161.

130. §. 11. Si juvenis dicat: *do tibi hunc annulum vel hoc strophium in ordine ad Matrimonium*, & puella acceptet, quamvis nihil dicat, videntur esse sponsalia, quia acceptatio cum taciturnitate est æquivalenter repromissio, Sanch. Gob. n. 67. E contra tamen, si juvenis apprehendat manum puellæ, & dicat: *sub fide mea te ducam*, illa autem nec retrahat manum, nec contradicat, per hoc non censeatur repromittere: sed si juvenis diceret: *habes meam manum in signum, quod sim te ducturus, si tamen etiam me velis*, & puella vicissim daret manum, forent sponsalia, quamvis illa nihil diceret, quia datio manûs est sufficiens signum reciproci consensûs, Sanch. Gob. n. 66.

131. §. 12. Si puella dicat: *tibi nubam, si Deo placuerit*, & juvenis respondeat, *& ego ducam te, si Deus ita disposuerit*, non sunt sponsalia saltem absoluta, quia non est absoluta promissio, nisi ex circumstantiis intelligeretur, quod significarent se iudicare, quod sic sibi expediret ad salutem, & ideo

ideo promittere, quia censerent Deo placere & illum ita disponere, *Gob. n. 169.*

§. 13. Si Titius promiserit Matrimonium ^{132.}

Cajæ acceptanti promissionem sed non repromittenti, & dubitetur, an Titius voluerit se absolute obligare, an tantum sub conditione, si Caja repromitteret, censendum est, quod non voluerit se absolute obligare, quia in dubio præsumitur id, quod plerumque fieri solet, sponsi autem non solent velle se obligare, nisi dependenter à reciproca repromissione, *Bonac. Avers. q. 3. f. 1. §. ult. Gob. n. 20. Spor. n. 135.*

§. 14. Si sponderint pro certo die, v. g. ^{133.}

pro festo sancti Petri inire Matrimonium, nec addiderint, an dies ille esset pro terminanda, an verò pro urgenda obligatione, si necdum sit festum S. Petri, debet hoc dubium mutuo consensu determinari. Si festum adsit vel præterierit, debet unus alteri proponere executionem, promissi, qui, si renuat, videtur etiam alter se liber, nisi aliunde præsumeretur voluisse etiam post illum diem permanere obligationem. Videri possunt *Tamb. l. 8. tr. 3. c. 2. §. 3. Krimer. à n. 77. & 81. Kugl. De Matr. à n. 56.* ubi agunt de verbis aut signis dubiis circa sponsalia & Matrimonium. Quomodo autem probari possit, vel unde præterea præsumi debeat contracta esse sponsalia, fusè tradit *Gob. à n. 89. & à n. 91.* agit de qualitate testium in hac materia.

Q. 19. Quid notandum sit circa arrhas, sponsalitiarum ^{134.}

largitatem, donum matutinum. *R. §. 1.* Arrha sæpe sumitur pro contractu, quo traditur pignus pro stabilienda obligatione ad non recedendum à facto contractu sub pœna amittendi tale pignus, *Omate de contr. tom. 2. d. 34. f. 1.* Nos hîc